

SMEER – möte rådgivande kommitté, protokoll

Datum: 7 oktober, 2021, **Tid:** 9.00-12.00

Lokal: Virtuellt via Zoom

Deltagare:

- Jesper Haglund, ordförande, rådgivande kommitté, SMEER
- Nina Christenson, Kau
- Mats Brunström, Kau
- Daniel Olsson, Kau
- Nina Kilbrink, Kau
- Sara Wahlberg, Kau, doktorandrepresentant
- Lena Tibell, Linköpings universitet
- Per Nilsson, Örebro universitet
- Jesper Boesen, Jönköping University
- Anna Bergkvist, Arvika kommun
- Niklas Gericke, föreståndare SMEER

Ej närvarande:

- Monica Evermark, Kau, RUC
- Torodd Lunde, Kau
- Shu-Nu Chang Rundgren, Stockholms universitet
- Martin Stolare, Kau, CSD

Mötesanteckningar

Aktuella händelser inom SMEER och vid KaU (Niklas föredragande)

Under oktober är vi i en övergångsfas från arbete hemifrån till arbete vid universitetet vid Kau. I slutet på oktober genomförs ett SMEER-internat som en kickstart i Dömlé.

Vi har val till nämnder, LUN och fakulteterna, inför kommande treårsperiod, och Niklas uppmuntrar nomineringar av SMEER:s forskare.

En ny masterutbildning i ämnesdidaktik är på gång. Karlstad kommun har visat intresse för att stödja förstelärare att söka. Det fanns tidigare planer på ett huvudområde i ämnesdidaktik inom LUN, men istället kommer huvudområden i ämnesdidaktik att inrättas inom respektive fakultet, för HNT inom området Ämnesdidaktik inom matematik, natur- och teknikvetenskap. En masterutbildning är för oss viktigt för att fler potentiella forskarstuderande ska ha behörighet att söka forskarutbildning.

ROSE hade tidigare finansiering som en stark forskningsmiljö av rektor. ROSE kommer att bedrivas vidare, men med en mindre finansiering från LUN och fakulteterna.

FUNDIG har bedrivits som licforskarškola med inriktning mot digitalisering sedan 2017. Två forskarstuderande med inriktning mot SMEER har licat under hösten 2021, och en är planerad

till våren 2022. Fundig har till stor del finansierats av regionen, inte av enskilda kommuner. Möjlighet till finansiering av vidare forskarstudier mot doktorsexamen kan finnas.

En postdoc har Marie Curie-stipendium för vistelse vid Kau under två år.

Den VR-finansierade forskarskolan KÄKK för lärarutbildare har startat upp under pandemin, i samarbete mellan Kau, Högskolan Halmstad och Högskolan Väst, där flera deltagare har inriktning mot SMEER:s ämnen.

Jesper B frågade om professionsprogrammet. Har SMEER involverats i remissvar? Niklas sade att det har hanterats centralt, där SMEER inte involverats (efter mötet har SMEER tillfrågats).

Jesper B undrade om arbetet med att ta fram forskningsprofiler vid Kau mot bakgrund av forskningspropositionen. Niklas pekade på de excellenta miljöerna inom datavetenskap och tjänsteforskning som presumtiva områden, men även den lärarutbildningsanknutna forskningen står sig starkt.

Information om budget 2022 (Niklas föredragande)

Övergripande budget för LUN och förslag på budget för SMEER 2021 var underlag till mötet. SMEER:s totala budget från LUN är 5560 tkr. Det är en liten minskning från föregående år.

Niklas redogjorde för budgetförslag för SMEER och beskrev förutsättningarna för de olika posterna. Mot bakgrund av att SMEER har en växande verksamhet, med fler seniora forskare och satsning på forskarstuderande, finns behov av åtstramning och tydligare prioritering. Budget för organisation, operativa kostnader och stöd till seniora projekt minskas från föregående år.

På sikt eftersträvar Niklas att kunna minska intern finansiering av forskarstuderande, för att kunna öka satsning på seniora forskare. Det finns även ett generellt behov av att öka finansieringen från LUN på sikt.

Lena frågade om fördelningen av medel mellan forskningscentra. SMEER faller bättre ut i prestation och borde få mer prestationsbaserade medel. Niklas förklarade att de andra forskningscentra har förbättrat sin prestation de sista åren. Vi har satsat medel på nyetablerade forskare och forskarutbildning de sista åren, vilka ännu inte har presterat så mycket. ROSE har varit bra för samverkan, men har relativt stärkt de andra miljöerna mer.

Jesper B undrade om hur medel till etableringsstöd och seniora forskare fördelas. Hur hård är konkurrensen? Niklas sade att det rör sig om ca 20 % forskningstid för enskilda forskare. Det kan räcka till 4-5 forskare av de ca 15 forskare som verkar inom SMEER. Vi har haft svårt att få forskningsmedel från våra respektive institutioner inom HNT, där medel fokuseras på ämnesforskningen, så den interna finansieringen från SMEER har varit viktig.

Jesper B har motsvarande utmaning vid JU med ökande forskningsverksamhet men oförändrad budget. Hans reflektion var att budgeten och förutsättningarna för SMEER dock är ganska bra som helhet.

Kommittén stödjer förslaget på budget.

Nästa steg är att seniora forskare ombeds att skicka in ansökningar om medel.

Forskningssamverkan med lärarprofessionen – samarbete och spridning (Jesper föredragande, gruppdiskussion i breakout rooms)

En text av Karin Stolpe om forskningslitteracitet var underlag till gruppdiskussionerna:
<https://atenadidaktik.se/article/view/3677>

Per, Anna, Nina K, Nina Ch, Daniel, Jesper

Anna känner igen sig i Karin Stolpes artikel om behov av stöd från ledning och att bygga en kultur som värdesätter forskning. Daniel ser att det finns ett glapp mellan forskare och lärare i att förstå varandras verksamhet. Lärare förstår inte alltid förutsättningarna i forskning, det finns en fördröjning i resultat, som lärare kan uppleva som inaktuella i deras vardag.

Per undrade om lärarna är mer i framkanten än forskningen. Vi beforskar det som sker idag, men publicering av resultat har en fördröjning. Nina K pekade på att i en situation där allt har ändrats, under pandemin och distans, behöver vi finna generella frågor som inte snabbt blir inaktuella, t.ex. digitalisering av undervisningen. Vi kan inte fokusera här och nu. Per gav exemplet att coronahanteringen kan ses som ett specifikt case på undervisning under snabb förändring.

Per tycker att en aspekt saknas i Stolpes text: I samverkansprojekt han deltar i har lärare bekymmer med att anamma ett kritiskt, analytiskt förhållningssätt, att ringa in ett behov/fråga som går in på ”finlir”, utöver att få vardagen att fungera. Anna håller med om att lärare gärna vill komma till att göra saker, inte att stanna upp och reflektera systematiskt. Vad kan vara tecken på att vi har lärt oss något här? Forskare är mer vana vid att reflektera och kan hjälpa lärare i det arbetet. Per ser behov av en ”dela med”-kultur för lärare. Kan forskningstexter bidra till fördjupad reflektion?

Per pekade även på vikten av forskningsetik. Ska lärare delta som författare till artiklar? I ett projekt för Skolfi var lärarna inte intresserade av att vara med. Hur kan de erkännas, även om de inte deltar i skrivandet? Jesper såg att vi kan ge utrymme för olika lärare att engagera sig i olika utsträckning efter intresse och kompetens. Anna såg stor skillnad i involvering mellan deltagande lärare i sitt ULF-projekt.

Nina K karaktäriserade genuint samarbete som att vi tittar på praktiken utifrån våra olika kompetenser. I en artikel utifrån ett Skolfi-projekt har de reflekterat kring forskares och lärares olika roller för att få till samverkan ”på riktigt”. Anna uppskattar här Monica Evermarks perspektiv: hur kan vi hjälpa varandra att bli bättre?

Jesper sade att lektorer i skola har idealt både praktik- och forskningslitteracitet. Anna beskrev sina erfarenheter av att ha en kombinationsanställning inom ULF, där hon har involverats i att stödja på ledningsnivån. I Arvika har de sökt medel från Skolverket för Annas forskning, så att detta initiativ kan fortsätta.

Nina Ch beskrev att i Briccs, ett projekt om klimatförändringar, är planen att designa undervisningsaktiviteter med lärare, men hur finner vi intresserade lärare? Hur går vi utöver personliga kontakter? Nina K pekade på lärarutbildningen, där vi lär känna blivande lärare. RUC är ett bra forum för att nå huvudmännen på ett mer systematiskt sätt. Stockholm har en bra struktur för samverkansforskning inom Stockholm Teaching & Learning Studies (STLS).

Jesper undrade om vi kan utnyttja förstelärarnätverk för att etablera forskningssamverkan. Daniel ser dock att verksamheten har varit begränsad än så länge. Anna sade att i Arvika finns inget nätverk för dem och de har mycket olika förutsättningar. Forskningscentra skulle kunna bidra med att bygga upp en verksamhet.

Mats, Sara, Jesper B, Lena, Niklas

För att stärka lärares forskningslitteracitet behövs forskning med lärare (inte om lärare). Detta ställer krav på skolor att leda arbetet med forskningen, någon som äger projektet från skolans sida. De behöver sätta sig in i motpartens förutsättningar. Det är utmanande att skapa ett gemensamt ägande, där forskare och praktiker har olika förväntningar och olika kravbilder.

Lena pekade på att frågan om olika tidsperspektiv är viktig att ta upp med lärare och rektorer. De behöver förstå att forskning tar tid.

Utbildningar av praktiker och samfinansiering av doktorander är ett sätt att bygga forskningslitteracitet i skolan. Vi behöver fler forskarutbildade i skolan.

Gruppen lyfte fram organisations- och ledningsnivån. Ämnesdidaktiska forskare har ofta ett klassrumsnära fokus, men vi behöver även utveckla en rektorslitteracitet, en förståelse för skolledares förutsättningar. Jesper B såg dock att rektorsnivån är en central integrerad del i vår praktiklitteracitet. Skolutvecklande projekt behöver förankring i skolledningen. I skolor där ingen mottagarkapacitet finns är det inte meningsfullt att söka samarbete. Vi behöver jobba med dem som är mottagliga.

Jesper B pekade på att skolledare fokuserar sällan på didaktiska undervisningsnära frågor. Vi behöver informera dem om vad det innebär, för att kunna få deras stöd för forskningen. Mer ämnesdidaktiska moment i rektorsutbildningen kan vara en kanal för att nå skolledare.

Lena såg att återkopplingen till rektorer är viktig. De vill inte läsa långa rapporter, men vi behöver finna ett sätt att återkoppla till dem. Till exempel kan rektorer bjudas in till träffar med forskarstuderande i licforskarskolor för att få veta vad som händer i projekten.

Mats pekade på att masterutbildningen är en bra möjlighet att bygga forskningslitteracitet bland lärare. Niklas pekade på att Yvonne Liljekvist inom SMEER är involverad i att utveckla den nya masterutbildning i ämnesdidaktik. Det är en bra möjlighet att spela in frågor om forskning och samverkan, litteracitet, etc.

Gemensamma reflektioner vid hopsummering

Per undrade om gränslinjen mellan forskning och utveckling och jämförde med industrin, där det finns stora enheter för R&D. Det finns inget motsvarande inom skolan. Jesper B pekade på att det finns satsningar i vissa kommuner, men att det skiljer sig åt mycket. ULF har anspråk att utveckla en sådan kapacitet, men passiviserar statliga medel initiativ inom kommunerna?

Niklas pekade på att de två olika synsätten mellan forskare och praktiker, litteracitet inom varandras områden, och de skilda tidshorisonterna är bra saker att förmedla i t.ex. masterutbildningen och andra forum för kommunikation mellan akademi och skola. Hur kan SMEER bidra till att erbjuda forum?

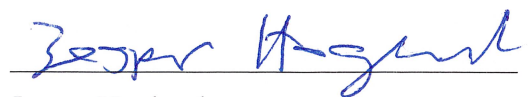
Per sade att vi även kan kritisera litteracitetbegreppet. Det signalerar allmänbildning, inte djup och spets. Forskning kräver expertis som går utöver att ha insyn i något. Fångar det in ett kritiskt perspektiv?

Hopsummering och information inför möten 2022 (Niklas föredragande)

Kommande möten:

- 5 maj, 2022, 10-15, fysiskt i Karlstad
- 4 oktober, 2022, 9-12, digitalt via Zoom

Vid Protokollet

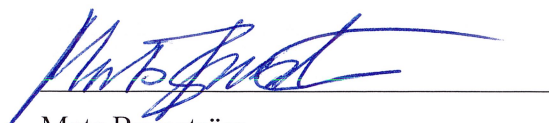

Jesper Haglund

Niklas Gericke

Justering

Mats Brunström